

בס"ד, כ' באדר ב' תשע"ו

30 במרץ 2016

תיק 76029

פסק דין

בעניין שבין

התובעת

הנתבע

[חברה בע"מ]

א. עובדות מוסכמות

התובעת היא חברה המגדלת ומוכרת לולבים ואתרוגים, והנתבע הוא סוחר ארבעת המינים. בין הצדדים היה הסכם לקראת חג הסוכות תשע"ו. לענייננו, ההסכם עוסק בין השאר בשתי נקודות מכירה בירושלים לא נכתב חוזה מפורט בין הצדדים, ובעקבות כך קשה לעמוד על פרטי הסיכומים.

בין הצדדים מחלוקות רבות, ושני הצדדים הסכימו שעניינם יוכרע בדרך של בורות עסקית על פי דין תורה, שמשמעה מתן שיקול דעת רחב לבית הדין להכריע, וויתור על זכות הערעור (על פי סדרי הדין, פרק ט סעיף 1).

להלן נקודות המחלוקת שבין צדדים והכרעת בית הדין בכל אחת מהמחלוקות. כפי שהוסבר בע"פ בבורות עסקית הנימוקים הם תמציתיים.

לשם הנוחות, באי כח התובעת יכוננו להלן "התובעים".

ב. יתרת החוב של הנתבע כלפי התובעת

הנתבע כתב לתובעים שיתרת החוב שלו עומדת על 786 ₪, ואח"כ הציע כפשרה שיתרת החוב תעמוד על 1892 ₪. לשאלת ביה"ד הבהיר הנתבע את אופן החישוב שלו להצעת ה"פשרה". מסקנת בית הדין היא שלא מדובר על פשרה במובן של הסכמה לתשלום לפני משורת הדין, אלא על יתרת החוב כפי שהנתבע מבין אותה.

לפיכך, יתרת חובו של הנתבע לתובעת תעמוד על 1892 ₪.

ג. עובדים בנקודת המכירה הראשונה

התובעת תבעה סכומים נוספים שבהם הנתבע לא הודה. גם הנתבע דרש סכומים שהתובעת לא הודתה בהם:

התובעים תבעו 867 ₪ בטענה שהנתבע גבה מהם יותר מדי כסף עבור העובדים בחנות. הנתבע טען שהחישוב נעשה לפי מה שהעובדים דיווחו. בעניין זה ביה"ד מקבל את טענת הנתבע, כיון שהתובעים סמכו על דיווחי השעות שלו, ואין להם רישומים חלופיים אלא רק תחושה שהדיווח

מוגזם. וכעין חיוב של בעל הבית ע"פ פקנסו של החנווני (שבועות מה, א; עיינו פס"ד ארץ חמדה גזית 72060).

התובעים תבעו 1050 ₪ בטענה שהנתבע גבה מהם יותר מדי כסף עבור עבודתו של העובד הבכיר בחנות. לטענתם, סוכם שכל העובדים יקבלו 30 ₪ והעובד בכיר יקבל יותר מ-30 ₪, והם הבינו שהכוונה ל-35 ₪. בפועל הנתבע חייב אותם ב-48 ₪ לשעה.

הנתבע אמר שהוא הבטיח לעובד הבכיר 3000 ₪ כשכר גלובלי ואף העלה את שכרו במהלך העבודה ל-3800 ₪, כיון שהוא השקיע הרבה. לגבי מספר השעות שהעובד עבד (85 בסה"כ) וחלקם של התובעים בשעות העבודה (שליש, כ-28 שעות) הוא מסתמך על הדיווחים של העובד.

בעניין זה ביה"ד מקבל את עמדת התובעים, השכר המדויק של העובד לא סוכם בין הצדדים, ולכן על התובעת לשלם לנתבע על ההנאה הממונית שהיתה לה מהעבודה. מלכתחילה הבטיח התובע לעובד 3000 ₪ עבור 85 שעות שהם כ-35 ₪ לשעה. שכר כזה מקובל על התובעים ולכן הוא כנראה סביר. החלטתו של הנתבע להעלות את השכר צריכה היתה להתקבל תוך תיאום עם התובעת.

לפיכך על הנתבע לשלם לתובעת על פי החישוב הבא:

הנתבע חייב את התובעת בכשליש מעלות שכרו של העובד הבכיר, סה"כ, 1087 ₪ (G45 בטבלה עדכנית של הנתבע). ע"פ החלטת ביה"ד על התובעת לשלם עבור שכרו של העובד הבכיר 85/3 (שעות) כפול 35 ₪ לשעה, קרי, 991 ₪.

לפיכך, על הנתבע להחזיר לתובעת עבור סעיף זה, 96 ₪.

הנתבע ביקש לקבל 477 ₪ נוספים עבור העובדים בחנות. ביה"ד מקבל את התביעה. התובעים סמכו על הרישומים של הנתבע, והוא הגיש טבלה של ההוצאות וההכנסות, סכום זה מופיע בטבלה המעודכנת (משבצת O48).

הנתבע תבע 450 ש"ח עבור עלויות נוספות, פירוט התביעה מופיע בטבלה המעודכנת (טור B שורות 169-180) ללא סכומים. **בית הדין דוחה את הטענות של הנתבע בעניין זה.** מדובר בתביעה לתשלום שכר עבודה של הנתבע עבור השותפות. תנאי השותפות סוכמו מראש, על בסיס חלוקת רווחים בלבד. לא ניתן לדרוש תשלום נוסף מעבר לכך.

ד. מכירות בנקודת המכירה הראשונה

בנקודת המכירה הראשונה פעלו שלוש קופות: אחת של הנתבע; אחת משותפת שבה נמכרו לולבים ואתרוגים שהביאה התובעת למכירה קמעונית; ואחת של התובעת בה נמכרו לולבים ואתרוגים בסיטונות.

הנתבע דרש לקבל 15% מהמכירות הסיטונאיות של התובעת ללקוחות חדשים. התובעים הכחישו סיכום כזה. אולם, הנתבע הציג הודעת ווטצאפ שהתובעים לא הצליחו להסביר. לפיכך טענתו מתקבלת.

אלא שהנתבע עצמו לא ידע כמה סחורה נמכרה ללקוחות חדשים בקופה של התובעת, ולכן הוא ביקש לחייב את התובעת בחצי מעלות שכירת החנות, ובסה"כ 1150 ₪. בקשה זו אינה קשורה להתחייבות ואינה מתקבלת.

הנתבע לא ידע מה היה הפדיון של התובעים בקופה שלהם, וגם התובעים לא ידעו מה היה הפדיון המדויק. **כיון שכך יכריע ביה"ד בעניין על דרך פשרה, ראו בסיכום.**

ישנו ויכוח נוסף בין הצדדים בנוגע למכירות שבוצעו בנקודת המכירה הראשונה. התובעים טענו שהנתבע חייב להם עוד 1,956 ₪, וזאת על סמך תעודות משלוח שהנתבע הכתיב להם, ולא הובאו בחשבון. הנתבע דחה טענה זו, וטען שמדובר בתעודות משלוח שהובאו בחשבון ואין לספור אותן פעמיים. במהלך הדיון הציג הנתבע דוגמאות לתעודות משלוח שהוציא לתובעים ואח"כ הוסיף עליהן עוד פריטים. לטענתו, התובעים בקשו ממנו תשלום על התעודה החלקית ובנוסף גם על התעודה המלאה.

ביה"ד מקבל בעניין זה את טענת הנתבע. כבר הוזכר לעיל שהתובעים סמכו על הנתבע, ולכן הם אינם יכולים לפקפק ברישומים שלו ללא ראיה. במקרה זה הנתבע אף הסביר את הפער בין הצדדים באופן סביר.

ויכוח נוסף בהקשר זה הוא בעניין חיוב עבור אתרוגים תימניים. התובעים טענו שהנתבע חייב להם 804 ₪ עבור אתרוגים אלה, ואילו הנתבע טען שסוכם איתו במפורש שהוא ישלם עליהם את המחיר לפי תעריף של אתרוגי חזון איש שהיו חסרים במלאי. התובעים השיבו שהם לא זוכרים שכך סוכם מעבר למשלוח הראשון. בעניין זה כיון שהנתבע מוחזק, וגרסתו מסתברת לאור ההסכמה על המשלוח הראשון, לא ניתן להוציא ממנו ממון.

הנתבע דרש פצוי בסך 720 ₪ בגלל שהרב פלוני לקח מהחנות 12 לולבים יפים ויקרים. הנתבע הודה שהוא חייב את התובעים עבור ההוצאות שנגזרו ממכירה זו (כגון, שירות וניקיון) וביקש לקבל גם פיצוי על אובדן רווחים. לטענתו, מדובר על הפרה מהותית של ההסכם. בית הדין אינו מקבל טענה זו. מדובר על לקוח ככל הלקוחות, ולא הוצגה בפנינו ראיה לכך שסוכם אחרת בחוזה, ולכן לא הוכחה הטענה שמדובר על הפרה של ההסכם.

הנתבע דרש פיצוי בסך 900 ₪ עבור העובדה שלא היה הכשר ללולבים ולאתרוגים שבחנות. הנתבע הציג הודעת וואצאפ בה סוכם שיש הכשר לאתרוגים. התובעים השיבו שהיה הכשר לייחורים, ואילו הנתבע הגיב שהבעיה היתה שלא היה אישור על הכשרות שניתן היה להציג בחנות. לגבי כשרות הלולבים ראו בפרק על מכירת הלולבים לדוכן בנקודה השניה, ממנו עולה שהתובעים עמדו בהסכם. **אולם, לגבי האתרוגים, בית הדין סבור שהתובעים לא עמדו בהסכם ועליהם לפצות את הנתבע. הפיצוי יובא בחשבון בסיכום.**

ה. עובדים בדוכן בנקודת המכירה השניה

התובעים טוענים שהנתבע חייב אותם ב-1022 ₪ עבור העובדים הנוספים בדוכן בנקודת המכירה השניה, למרות שסוכם שעלות העובדים תהיה 10% מהפדיון בלבד (שכרו של העובד הבכיר פלמוני). הנתבע טען שסוכם ששכרם של העובדים יתחלק בין העובד הבכיר לבין הצדדים.

בעניין זה יש הכחשה בין הצדדים, והנתבע מוחזק. אלא שבמקרה כזה יש להמיר את שבועת שבועת מודה במקצת של הנתבע (שו"ע חו"מ יב, ב), בסך 200 ₪ בלבד (לביה"ד יש ספק לגבי עצם הנתונים של התובעים, ולאחר כל השיקולים זו ההכרעה).

הנתבע דרש פיצוי בסך 900 ₪ עבור העובדה שהתובעים הפרו את הבטחתם לעבוד בעצמם בדוכן. התובעים הכחישו את הסיכום ולראיה ציינו שאחד מהם הוא מורה שכלל לא היה יכול להיות בדוכן כל היום. לטענתם הם אמרו שהם מתכוונים להגיע לדוכן כדי להכיר את השוק, וכך עשו כאשר יכלו. ביה"ד סבור שמדובר באי הבנה ומקבל את גרסת התובעים, לאור היותו של אחד מהם מורה.

ו. הבאת לולבים משדה אליהו לנקודת המכירה השניה

זו אחת מנקודות המחלוקת הגדולות שבין הצדדים. הסיכום בין הצדדים היה חלוקת רווחים ביחס של 30% לנתבע ו-70% לתובעים. מוסכם שהתובעים הביאו לדוכן לקראת י"א תשרי רק לולבים משומרים ללא מדבקות הכשר של הבד"ץ (אף שבפועל נציג הבד"ץ הכשיר את הלולבים). רק לקראת סוף היום התובעים הביאו לולבים טריים ללא מדבקות הכשר.

בעקבות זאת, הנתבע הזמין מקיבוץ שדה אליהו לולבים במוצאי יום הכיפורים. הנתבע לא אמר כמה לולבים הוא הזמין, ולאחר שהתובעים דרשו ממנו לעצור את ההזמנה הגיעו כ-300 לולבים משדה אליהו עם מדבקות הכשר של הבד"ץ.

התובעים טוענים שהם עמדו בסיכומים, ואילו הנתבע הפר את הסיכומים וגרם להם נזק בהזמנת לולבי שדה אליהו. אמנם הם מודים שהיתה להם תועלת מכך שהיו לולבים עם הכשר בדוכן, הואיל והדבר גרם ללקוחות לרכוש גם את הלולבים שלהם. אולם, היה אפשר להגיע לאותה תוצאה עם מעט לולבים באיכות נמוכה. לפיכך הם תובעים מהנתבע 5000 ₪. אמנם הנתבע אמר לתובעים שעליהם להשיג אישור לכשרות הלולבים, והתובעים אמרו שינסו להשיג, אך אין לפרש את הסכמתם כהתחייבות גמורה, אלא כהבטחה שאינה מחייבת.

הנתבע טוען שהתובעים הפרו את ההסכם כאשר לא הביאו לולבים טריים בבוקר י"א בתשרי, וכן בכך שהביאו לולבים ללא מדבקות הכשר, ועל כך הוא תובע מהתובעת 2400 ש"ח. לעומת זאת, הוא לא הפר את ההסכם כיון שהוא היה רשאי להביא לולבים ממגדלים נוספים, ולראיה התובעים הסכימו שהוא יביא לולבים פסולים לדוכן.

ביה"ד מקבל את טענת התובעת שהיא לא הפרה את ההסכם, כיון ששני הצדדים ידעו שאין מדבקות הכשר ללולבים, ולמרות זאת המשיכו בהתקשרות. כמו כן, הטענה שאי הספקת לולבים טריים היא הפרה לא הוכחה, וגם אם היא נכונה, היה על הנתבע לתאם עם התובעים את דרך הפתרון הנאותה לבעיה.

לעומת זאת, הנתבע הפר את ההסכם. ביה"ד אינו מקבל את הטענה שהנתבע היה רשאי להביא לולבים של מגדלים אחרים. הסכם חלוקת הרווחים של הצדדים מלמד על הסכם שותפות, ובשותפות לא יתכן שאחד הצדדים יוכל לפעול רק לטובת עצמו. זאת ועוד, אילו היה כדברי הנתבע, הרי שהוא היה יכול לקפח לחלוטין את פרנסתם של התובעים והדבר אינו מתקבל על

הדעת. זאת ועוד, הנתבע הפסיק את הזמנת הלולבים משדה אליהו כאשר התובעים התנגדו, ובמעשיו אישש את הטענה שהוא פעל בניגוד להסכם.

לגבי הפיצוי שהתובעים דורשים. בפועל התובעים הודו שבמעשיו גרם גם תועלת, והתביעה היא על מניעת רווח. הצדדים התחייבו בהסכם הבוררות לפצות על מניעת רווח. במקרה זה ביה"ד סבור שהדרך לתמחור הפיצוי לתובעת היא ע"י הכנסת לולבי שדה אליהו לתוך השותפות. באופן זה הצדדים יתחלקו בכלל העלויות וההוצאות. בית הדין אינו רואה מקום לפיצוי מעבר לכך.

בפועל הפדיון בנקודת המכירה השניה ממכירת הלולבים של התובעים היה 27,000 ₪ והפדיון ממכירת לולבי שדה אליהו היה 9,800 ₪, סה"כ פדיון 36,800 ₪. כלל ההוצאות כפי שדיווח הנתבע היו 8,600 ₪ + עלות לולבים 7000 ₪, סה"כ עלויות 15,600 ₪. לפיכך הרווחים נטו היו 21,200 ₪. מהרווחים התובעים אמורים לקבל 70%, דהיינו, 14,840 ₪. עד כה הנתבע זיכה את התובעים בסך 14,483 ₪ עבור המכירות בנקודת המכירה השניה **ולכן עליו להוסיף סך 357 ₪**.

ז. הוצאות נסיעה של הצדדים

התובעים דרשו לקבל 490 ₪ עבור הובלה של סחורה לבני ברק ולצפת. הנתבע טען שהתובעים התחייבו לבצע את הנסיעה בעצמם וממילא ללא עלות, ואילו התובעים הכחישו זאת. **ביה"ד מקבל בעניין זה את טענת התובעים**, כיון שהנתבע הודה שבמקרה הצורך הוא שלח סחורה לבית שמש עם מונית. ולכן אין סיבה שלא לזכות את התובעים כאשר היה צורך לבצע את ההובלה שלא על ידם.

ח. סיכום

יתרת חוב של הנתבע לתובעת 1892 ₪.

הנתבע ישלם לתובעת 96 ₪ עבור שכרו של העובד הבכיר בנקודת המכירה הראשונה.

התובעת תשלם לנתבע 477 ₪ עבור העובדים בנקודת המכירה הראשונה.

התובעת תשלם לנתבע 1000 ש"ח עבור 15% על מכירות סיטונאיות ללקוחות חדשים בחנות בנקודת המכירה הראשונה, וכן עבור פיצוי על כך שלא היה הכשר לאתרוגים.

הנתבע ישלם לתובעת 200 ₪ עבור העובדים הנוספים בנקודת המכירה השניה.

הנתבע ישלם לתובעת 357 ₪ עבור מכירת לולבי שדה אליהו.

הנתבע ישלם לתובעת 490 ₪ עבור הנסיעה לצפת.

בנוסף, ישלם הנתבע לתובעת חצי מעלות אגרת ביה"ד בסך 250 ₪.

סה"כ ישלם הנתבע לתובעת 1808 ₪.

ט. החלטות

1. הנתבע ישלם לתובעת 1808 ₪.

2. הסכום ישולם תוך 30 יום מהמועד הנקוב על גבי פסק הדין.

3. על פי הסכמת הצדדים אין אפשרות ערעור על פסק דין זה.

פסק הדין ניתן ביום רביעי, כ' באדר ב' תשע"ו, 30 במרץ 2016.

בזאת באנו על החתום

הרב עדו רכניץ

הרב חיים בלוך, אב"ד

הרב שמעון ב. הלוי גרבוז